

**Universitat Autònoma
de Barcelona**

Procediment d'exequàtur i la seva supressió en el Reglament UE 1215/2012

Albert Zúñiga Carulla

Alumne de 4t de Dret

Universitat Autònoma de Barcelona

Tutor del treball: Miquel Gardeñes

Barcelona, 15 de maig de 2015

ABSTRACT

El present treball té per objecte la supressió del procediment d'exequàtur en l'àmbit de la UE amb l'aplicació del nou Reglament UE 1215/2012, que deroga l'anterior Reglament CE 44/2001. Aquest procediment, contemplat en l'antic Reglament, consisteix en declarar executiva en un país de la UE una resolució judicial dictada en un altre Estat membre. Com a conseqüència d'aquest canvi, cada Estat de la UE haurà de facilitar l'aplicació del R. UE 1215/2012 prenent aquelles mesures que consideri pertinents. La qüestió principal que es planteja és com es pretenen garantir els drets de defensa dels litigants contra els quals es vol executar una resolució en un altre Estat membre; és en aquests casos on cada país haurà d'establir aquells procediments aptes per a oposar-se a una execució d'una resolució dictada en un altre Estat de la UE.

The following project deals with the abolition of the so-called "exequatur procedure" in the EU with the application of the new EU Regulation 1215/2012, which replaces the old EC Regulation 44/2001. This procedure, contained in the previous Regulation, is about declaring the enforceability of a resolution dictated in another EU State, so that it can be successfully executed. As a consequence of this, all Member States shall facilitate the application of the EU R. 1215/2012 adopting all the measures that must be taken to that effect. The main issue that emerges from this matter is how the rights of defense of the person against whom the execution is carried out can be protected; in those cases the Member States shall establish those specific procedures by which the defendant can oppose the execution of a foreign resolution dictated in another EU State.

Title: The exequatur procedure and its abolition with the application of the EU Regulation 1215/2012.

Paraules clau: Exequàtur, supressió del procediment, aplicació del R. UE 1215/2012, discrecionalitat dels Estats, motius d'oposició.

Keywords: Exequatur, abolition of the procedure, application of the EU R. 1215/2012, discretion of Member States, reasons for opposition.

ÍNDIX

ABREVIATURES

1. INTRODUCCIÓ	4
1.1. Aspectes rellevants de l'objecte del treball: l'exequàtur i la seva supressió en el Reglament 1215/2012	5
1.2. Normativa utilitzada	7
2. PROCEDIMENT D'EXEQUÀTUR (R. CE 44/2001): CONCEPTE I CONTEXTUALITZACIÓ EN EL MARC DE LA UE	8
3. SUPRESSIÓ DEL PROCEDIMENT D'EXEQUÀTUR	14
3.1. Supressió de l'exequàtur: el Reglament UE 1215/2012	15
3.2. Mesures legislatives adoptades o susceptibles de ser adoptades per part de l'Estat espanyol i altres Estats de la UE	22
4. CONCLUSIONS	38

BIBLIOGRAFIA

ABREVIATURES:

- **Art.:** Article
- **CE:** Constitució Espanyola de 1978
- **CDFUE:** Carta de Drets Fonamentals de la Unió Europea
- **CEDH:** Conveni Europeu de Drets Humans
- **CJI:** Competència Judicial Internacional
- **CPCFr:** “*Code de Procédure Civile*” (França)
- **CPCIt:** “*Codice di Procedura Civile*” (Itàlia)
- **DF:** Disposició Final
- **LEC:** Llei d'Enjudiciament Civil (Espanya)
- **LDIPrIt:** “*Legge di Diritto Internazionale Privatto*” (Itàlia)
- **R. CE 44/2001:** Reglament (CE) núm. 44/2001 del Consell, de 22 de desembre de 2000, relatiu a la competència judicial, el reconeixement i execució de resolucions judicials en matèria civil i mercantil (àmbit comunitari)
- **R. UE 1215/2012:** Reglament (UE) núm. 1215/2012 del Parlament Europeu i del Consell, de 12 de desembre de 2012, relatiu a la competència judicial, el reconeixement i execució de resolucions judicials en matèria civil i mercantil (refundició)
- **RiE:** Reconeixement i execució de resolucions judicials estrangeres
- **TJUE:** Tribunal de Justícia de la Unió Europea
- **TUE:** Tractat de la Unió Europea
- **TFUE:** Tractat de Funcionament de la Unió Europea
- **UE:** Unió Europea

1. INTRODUCCIÓ

En el present treball s'abordarà el procediment d'exequàtur, determinant-ne el seu significat, naturalesa i utilitat, fent especial incís en la seva supressió com a conseqüència de l'aplicació a partir del 10 de gener del 2015 del Reglament (UE)

1215/2012 del Parlament Europeu i del Consell, que deroga l'antic Reglament (CE) 44/2001¹. És important tenir en compte el fet que aquest reglament s'aplica de forma general a partir de la citada data, excepte els articles 75 i 76, els quals ja s'han anat aplicant des del 10 de gener de 2014².

1.1. Aspectes rellevants de l'objecte del treball: l'exequàtur i la seva supressió en el Reglament UE 1215/2012

Actualment, el Dret Internacional Privat ha patit una sèrie de canvis de gran transcendència dins l'àmbit de la UE; el procediment d'exequàtur, un dels principals instruments jurídics existents en matèria de RiE de resolucions judicials estrangeres, no es contempla en el nou R. UE 1215/2012. Per aquest motiu és pertinent analitzar aquest succés en el marc d'un treball jurídic, doncs implica un canvi normatiu molt important en la esmentada matèria, principalment per la introducció de modificacions puntuals i algunes novetats que posen de manifest dos aspectes principals: 1. L'evolució del DIPrivat en l'àmbit de la UE; 2. La tendència legislativa de la UE en la matèria, sent un dels resultats principals l'eliminació de l'exequàtur³. Tot això té molta incidència en el marc dels litigis en els quals es veuen immerses les persones, tant físiques com jurídiques, en l'àmbit civil i mercantil, per la qual cosa s'analitzarà amb més detall la major discrecionalitat concedida cap als Estats de la UE, al ser aquests els que hauran d'adoptar totes les mesures que considerin pertinents per tal de procedir a la correcta execució de resolucions estrangeres, respectant sempre el contingut del R. UE 1215/2012.

Per altra banda, en referència a l'aplicació del nou reglament, també es comprovarà el fet que hi ha països que porten a terme activitats legislatives similars i

¹ Article 66.1 del R. UE 1215/2012, sobre l'aplicació del nou reglament. No confondre la data d'aplicació amb la data d'entrada en vigor, la qual és la indicada a l'art. 81 del R. UE 1215/2012 (entra en vigor als 20 dies de la seva publicació en el *Diari Oficial de la Unió Europea*).

² Art. 81 del R. UE 1215/2012, sobre l'aplicació dels articles 75 i 76 del R. UE 1215/2012 a partir del 10 de gener de 2014, i no a partir del 10 de gener de 2015.

³ R. Alonso Galván, "Sobre la eliminación del "exequátur" y otras novedades procesales en el ámbito de la Unión Europea", Servicio de información legislativa y documental, *Transcom Legal Services*. Vid. pàgina web consultada en abril de 2015: <http://www.transcomlegal.com/sobre-la-eliminacion-del-exequatur-y-otras-novedades-procesales-en-el-ambito-de-la-union-europea/>

altres que opten per escollir altres vies tenint en compte criteris diferents, en base als seus propis procediments i regles (Espanya pot tenir un sistema diferent al francès, l'italià o l'alemany, per exemple). En aquest cas, s'indicaran quines han sigut les actuacions portades a terme (o susceptibles de ser realitzades) per l'Estat espanyol i es compararan, en la mesura del possible, amb les realitzables per altres Estats membres, com ara França, Itàlia o el Regne Unit.

Així doncs, a través de l'elaboració d'aquest treball es pretén analitzar: 1) el concepte d'exequàtur i la seva regulació en el R. CE 44/2001; 2) els efectes derivats de la supressió d'aquest procediment; 3) la regulació pròpia del R. UE 1215/2012 en matèria de RiE de resolucions judicials estrangeres, comparant-la amb la del R. CE 44/2001; 4) les actuacions legislatives a adoptar per part dels Estats de la UE, fent especial referència a Espanya.

Abans d'entrar en el fons de l'assumpte, cal fer esment del caràcter no retroactiu del R. UE 1215/2012: només s'aplicarà quan el procediment s'iniciï a partir del 10 de gener del 2015, de forma que el R. CE 44/2001 s'aplicarà en tots aquells casos en què el procediment s'iniciï abans de la esmentada data (d'aplicació del nou reglament)⁴. Ara bé, havent dit això, cal analitzar què succeeix quan un procediment s'inicia abans de la data d'aplicabilitat del nou reglament però es dicta sentència a partir del 10 de gener de 2015; en aquests casos s'aplica l'antic reglament, de forma que el R. UE 1215/2012 només s'aplicarà quan el procediment s'iniciï a partir de la esmentada data (i, naturalment, quan la sentència es dicti a partir o després de la mateixa). D'aquesta manera es pot dir que el R. CE 44/2001 s'aplicarà encara en molts casos l'any 2015, doncs seguiran havent en marxa procediments iniciats abans del inici de l'aplicabilitat del R. UE 1215/2012⁵.

D'aquesta forma:

- Les sentències estrangeres dictades en un Estat de la UE es reconeixeran i executaran en un altre Estat membre en base al R. UE 44/2001 quan s'hagin dictat com a conseqüència d'un procediment iniciat abans de la data

⁴ Arts. 66.1 i 2 del R. UE 1215/2012, sobre la data d'aplicabilitat del R. UE 1215/2012 i la procedència de l'aplicació del R. CE 44/2001.

⁵ Article 66.2 R. UE 1215/2012, sobre l'aplicació del R. UE 1215/2012.

d'aplicació del R. UE 1215/2012, encara que la sentència es dicti a partir d'aquesta.

- Les sentències estrangeres dictades en un Estat de la UE es reconeixeran i executaran en un altre Estat membre en base al R. UE 1215/2012 quan s'hagin dictat com a conseqüència d'un procediment iniciat a partir de la data d'aplicació del nou reglament i, lògicament, la sentència es dicti després de la mateixa.

Per tant, es pot afirmar que el R. UE 1215/2012 s'aplica als procediments iniciats a partir o després de la seva data d'aplicació (irretroactivitat normativa).

1.2. Normativa utilitzada

- Reglament (CE) núm. 44/2001 del Consell, de 22 de desembre de 2000, relatiu a la competència judicial, el reconeixement i l'execució de resolucions judicials en matèria civil i mercantil.
- Reglament (UE) núm. 1215/2012 del Parlament Europeu i del Consell, de 12 de desembre de 2012, relatiu a la competència judicial, el reconeixement i l'execució de resolucions judicials en matèria civil i mercantil (refundició).
- Tractat de la Unió Europea (TUE), fet a Lisboa el 13 de desembre de 2007. Tractat de Funcionament de la Unió Europea (TFUE), fet a Lisboa el 13 de desembre de 2007.
- Carta Europea de Drets Fonamentals de la Unió Europea, feta a Niça el 7 de desembre de 2000.
- Conveni Europeu de Drets Humans (CEDH).
- Llei d'Enjudiciament Civil, de 3 de febrer de 1881 (arts. 951-958).
- Llei 1/2000, de 7 de gener, d'Enjudiciament Civil.
- Constitució espanyola de 27 de desembre de 1978.
- *Legge di Diritto Internazionale Privatto (normativa italiana).*

- *Codice de Procedura Civile* (normativa italiana).
- *Code de Procedure Civile* (normativa francesa).

2. PROCEDIMENT D'EXEQUÀTUR (R. CE 44/2001)

El procediment d'exequàtur és un procediment contemplat en el R. CE 44/2001, per la qual cosa el règim de RiE de resolucions judicials dins l'àmbit comunitari, aplicant aquest reglament, gira entorn aquest procediment. A continuació es procedirà a la determinació del seu concepte i contextualització en l'àmbit de la UE per tal de conèixer la seva naturalesa i funció.

Per regla general, en la majoria d'Estats impera el principi de territorialitat, que fa referència al fet que una resolució judicial dictada en un país determinat només desplega efectes en el conjunt del seu territori. Ara bé, aquest principi es troba limitat per la teoria de l'extensió dels efectes de les resolucions, segons la qual una sentència dictada en un país pot ser reconeguda i executada en un altre diferent. Per tal de poder donar compliment a aquesta teoria, el DIPrivat disposa d'un instrument específic: l'exequàtur, procediment destinat tradicionalment a convertir la resolució estrangera en títol amb força executiva en l'Estat on es vol executar la mateixa, pressupòsit previ per a procedir a la seva ulterior execució⁶. Si bé és cert que és un instrument usat internacionalment, en el present treball es pretén abordar-lo en el marc de la Unió Europea.

Fent referència a l'exequàtur en concret, es tracta d'un procediment específic propi de Dret Internacional Privat previst pel R. CE 44/2001 relatiu a la CJI i el RiE de resolucions judicials en matèria civil i mercantil, segons el qual un tribunal d'un Estat autoritza executar una resolució dictada a l'estranger a través de la corresponent declaració d'executivitat, podent ser considerat com un procediment d'homologació de

⁶ A.L. Calvo Caravaca i J. Carrascosa González, *Derecho Internacional Privado*, vol. I, 12^a ed, Comares, Granada, 2011, pp. 467-469, on s'indica que en l'àmbit del Dret comparat existeixen diferents tipus d'exequàtur: l'exequàtur de revisió que consisteix en el fet que el jutge de l'Estat requerit ha de controlar els fets que van donar lloc a la resolució i el dret aplicat pel jutge d'origen (model francès), l'exequàtur a través de control dels requisits de regularitat internacional de la resolució estrangera (model italià) i l'exequàtur de pla en el que l'autoritat requerida només contra la regularitat foral de la resolució sense controlar cap altre extrem (model del R. CE 44/2001).

la decisió judicial⁷; de fet, segons F. J. GARCIMARTÍN, es podria definir com “*un “mini-proceso” que constituye la puerta de entrada de las decisiones extranjeras en España*”⁸. Havent dit això, es pot comprovar el fet que els Estats de la UE disposen d'un conjunt de normes a través de les quals es comprova que una sentència judicial dictada per un tribunal d'un altre Estat membre reuneix els requisits que permeten el seu reconeixement i execució. Aquest procediment de declaració d'executivitat procedeix en tant que es pretengui reconèixer i executar una resolució estrangera, terme que ha de ser interpretat en sentit ampli (abraça resolucions definitives sobre el fons i les resolucions provisionals o incidentals, com ara ordres de pagament en un procediment monitori, condemnes al pagament de multes coercitives, decisions declaratives de condemna adoptades en un procediment executiu, mesures cautelars provisionals que hagin sigut dictades pel jutge competent per a conèixer del fons del litigi i resolucions sobre costes, però en cap cas declaracions de reconeixement o d'executivitat, doncs aquestes esgoten els seus efectes a l'Estat requerit, al implicar només una afirmació o negació del reconeixement d'efectes per al territori de l'Estat requerit, no sent possible, per tant, “*un exequàtur sobre un “exequàtur estranger”*”)⁹. Ara bé, cal dir que l'exequàtur no s'exigeix en tots els casos, com és el cas dels actes de jurisdicció voluntària, per exemple, en els que el seu reconeixement ha de realitzar-se per la via dels incidents en el marc de la llei aplicable, segons les normes de conflicte espanyoles¹⁰.

Tenint el R. CE 44/2001 com a referència, Espanya, com a Estat membre de la UE, pot recórrer al procediment d'exequàtur quan correspongui, doncs la normativa

⁷ ATS de 8 de juliol de 2003, en el que s'argumenta el fet que l'exequàtur és un procediment d'homologació d'una decisió judicial estrangera, sense perjudici de presentar un caràcter constitutiu processal en tant que un cop homologada la sentència estrangera pot fer-se valer en el for amb els efectes que li siguin propis.

⁸ F. J. Garcimartín, *Derecho Internacional Privado*, ed. Civitas, 2ª edición pàg. 260, ap. “*Reconocimiento, declaración de ejecutividad y ejecución*”.

⁹ F. J. Garcimartín, *Derecho Internacional Privado*, op. cit. pàg. 265, ap. “*Ámbito de aplicación del Reglamento Bruselas I bis*”.

¹⁰ F. J. Garcimartín, *Derecho Internacional Privado*, op. cit. pàg. 260, ap. “*Reconocimiento, declaración de...*”. Vid. ATS de 30 de novembre de 1999, on s'argumenta el fet que el reconeixement d'una declaració d'hereus procedent d'Argentina no necessita exequàtur, havent de complir-se únicament les formalitats de l'article 323 LEC, estant els seus efectes subjectes a la llei aplicable a la successió conforme a la norma de conflicte espanyola.

comunitària reguladora del procediment és d'aplicació a tots els Estats membres (Itàlia, França, Bèlgica, etc.). Prenent l'Estat espanyol com a model, dues són les fonts en matèria de RiE: a) normes comunitàries; b) normes internes espanyoles:

- A nivell de la UE, l'any 2014 és d'aplicació el R. CE 44/2001, sobre CJI, RiE de sentències en matèria civil i mercantil, mentre que l'any 2015 regeix el R. UE 1215/2012, que desplaça l'anterior, sent aquest d'aplicació no retroactiva.
- A nivell nacional cal destacar la Llei d'Enjudiciament Civil de 1881 (Secció II, sobre les sentències dictades per tribunals estrangers, del Títol VIII de l'apartat "*execució de sentències*", on es troben els articles 951 i ss. fins al 958). És important remarcar el fet que aquesta llei només s'aplica quan no procedeixi l'aplicació del reglament de la UE (44/2001 o 1215/2012).

Havent esmentat la LEC de 1881 en matèria de RiE de resolucions judicials estrangeres, cal indicar que aquesta llei no és la que està en vigor actualment a Espanya, sinó la LEC de l'any 2000. Ara bé, en qualsevol cas segueix sent d'aplicació la LEC de 1881 en matèria de RiE (quan correspongui) perquè la nova LEC de 2000 no va regular el procediment d'exequàtur, doncs en el seu moment es tenia la intenció de crear i desenvolupar una llei de cooperació jurídica internacional que no va arribar a realitzar-se mai. Per tant, tot i que la LEC de 2000 va derogar la de 1881, algunes disposicions d'aquesta última (disposicions sobre RiE de sentències estrangeres) van continuar estant en vigor, de forma que actualment encara s'apliquen¹¹ (articles 951 a 958).

Per tant, ja se sap que l'exequàtur és un procediment que es pot donar tant en l'àmbit de la UE com en Estats tercers, aplicant-se bé el R. CE 44/2001 (si es pretén declarar executiva a Espanya una sentència dictada en un Estat membre) o bé les anteriorment esmentades disposicions de la LEC 1881 (si es vol declarar executiva a Espanya una sentència dictada en un Estat tercer), sense perjudici de l'aplicació dels convenis internacionals subscrits entre els països. Ara bé, aquesta qüestió és diferent si s'aplica el R. UE 1215/2012, doncs en aquest cas en l'àmbit de la UE no s'ha de recórrer a l'exequàtur, sent utilitzat aquest només en cas d'execució de sentències dictades en

¹¹ Disposició derogatòria única 1. 3ª de la Llei d'Enjudiciament Civil 1/2000, de 7 de gener, on s'indica que les normes en matèria de RiE de la LEC de 1881 seguiran aplicant-se fins que entri en vigor la Llei de cooperació jurídica internacional en matèria civil.

Estats tercers. Ex.: aplicant el R. CE 44/2001, si es tracta d'una sentència alemanya s'ha de sol·licitar l'exequàtur a Espanya en cas que sigui aquest el país on es vol executar la sentència estrangera; si s'aplica el R. UE 1215/2012, per a executar la sentència alemanya no és necessari sol·licitar l'exequàtur a Espanya perquè es preveu el RiE automàtic de resolucions comunitàries. Cal dir, però, que en els casos en què s'apliqui el nou reglament, al haver execució automàtica de resolucions estrangeres, s'hauran de garantir d'alguna forma els drets de defensa de la persona contra la qual s'insta l'execució de la sentència, doncs és necessari establir un equilibri just entre l'eliminació de l'exequàtur i la protecció d'aquests drets, qüestió en la que es profunditzarà més endavant. Ara bé, en cas que es tractés d'una sentència d'un Estat estranger (sentència canadenca, brasilera, marroquina, etc.), s'aplicaria la llei processal de l'Estat on es vol executar la sentència (si es vol executar una sentència canadenca a Espanya, cal aplicar la LEC 1881 o l'eventual conveni internacional que pugui existir entre els dos països, però en cap cas un reglament de la UE).

Tenint present el R. CE 44/2001 i l'exequàtur, és necessari que es compleixin uns requisits de RiE de resolucions estrangeres per tal de procedir a la correcta declaració d'executivitat d'una sentència dictada en un altre Estat membre (Estat d'origen). En concret, la naturalesa d'aquest procediment és portar a terme una verificació sobre si la sentència estrangera compleix uns requisits formals i unes determinades condicions per tal que sigui reconeguda i executada a Espanya, no tractant-se així d'una revisió del fons de l'assumpte¹². Aplicant aquesta regla en l'àmbit espanyol, l'autoritat competent espanyola atorgarà efectes executius a la resolució judicial dictada a l'estranger després de comprovar, exclusivament, la seva regularitat formal i el compliment de les condicions exigides per la normativa comunitària, de forma que no se li pot exigir cap altra condició de fons o de forma per tal que sigui considerada una decisió executiva a Espanya. En aquest sentit cal dir que els òrgans judicials encarregats de concedir l'exequàtur a Espanya, els jutjats de primera instància, no porten a terme en cap cas un control de concurrència de les causes de denegació previstes pel R. CE 44/2001; serà en segona instància (les Audiències Provincials, a Espanya) on es podrà realitzar aquest eventual control en base a la interposició d'un recurs per part del demandat, el qual és qui té la facultat d'impugnar la decisió de primera instància.

¹² Article 36 R. CE 44/2001, sobre el fet que la revisió de resolucions estrangeres en cap cas pot ser objecte d'un revisió del fons.

Per tal de comprendre els motius pels quals es contempla l'exequàtur al R. UE 44/2001, és procedent establir un exemple: es dicta una sentència estrangera (a França) i es pretén que sigui reconeguda i executada en un Estat membre (Espanya); davant d'aquesta situació, els tribunals espanyols aplicaran el R. CE 44/2001 (exequàtur) per a determinar si aquesta sentència respecta les exigències formals i si compleix les condicions per tal que pugui ser reconeguda i executada a Espanya; si els tribunals espanyols creuen que, en base al R. CE 44/2001, la sentència francesa és apta per a poder ser reconeguda i declarada executiva (perquè reuneix els requisits formals i compleix les condicions exigides) procediran a la declaració d'executivitat i, per tant, serà susceptible de ser executada a Espanya.

Un aspecte a tenir en compte és el fet de diferenciar el que s'anomena "*declaració d'executivitat*" del terme "*execució*": quan un tribunal d'un Estat ha d'executar una sentència estrangera ha de declarar-la executiva per tal de poder-la executar, sempre comprovant que reuneix els requisits formals i compleix amb les condicions exigides. Un cop la resolució és declarada executiva, es pot procedir a l'execució. D'aquesta forma, els passos són: 1. Es dicta sentència executiva en un Estat membre (França); 2. L'interessat vol que sigui executiva en un altre Estat de la UE, per la qual cosa ha de sol·licitar l'exequàtur en aquest altre país (Espanya, Estat requerit); 3. Els tribunals espanyols han de comprovar que la sentència reuneixi els requisits formals i compleixi les condicions exigides per llei (comunitària), sense entrar en el fons de l'assumpte; 4. Si compleix els requisits formals, la resolució estrangera (francesa) es pot declarar executiva a Espanya per part dels tribunals espanyols; 5. Un cop sigui declarada executiva a Espanya a través de l'exequàtur, aquesta sentència (francesa) pot ser executada en aquest país (execució directa) mitjançant el corresponent procediment d'execució forçosa, com si d'una sentència espanyola es tractés. Havent dit això, cal dir que l'exequàtur és un procediment de declaració d'executivitat d'una sentència estrangera, en cap cas es tracta d'una execució material de la resolució, tot i que a vegades la simple lectura del R. CE 44/2001 porti a confondre ambdós conceptes al usar el terme "*execució*" per a referir-se a la "*declaració d'executivitat*". En base a això, es poden considerar com a sinònims els termes "*exequàtur*" i "*declaració d'executivitat*", però en cap cas poden ser-ho els termes "*execució*" i "*declaració d'executivitat*". I en aquest sentit també cal diferenciar els termes "*declaració d'executivitat*" i "*execució*" del que s'anomena "*reconeixement*", la qual cosa fa referència només al fet de donar

efectes de cosa jutjada a una resolució d'un altre Estat membre. Així doncs, es pot apreciar com pot haver reconeixement sense execució, però en cap cas pot haver execució sense reconeixement¹³.

Pel que fa a les característiques dels dos reglaments comunitaris (l'antic i el nou), cal dir que, si bé és cert que el R. UE 1215/2012 presenta alguns trets diferenciadors respecte del R. CE 44/2001, tots dos tenen una sèrie de característiques en comú:

- Com a reglaments de la UE, són directament aplicables en tots els Estats membres i són obligatoris en tots els seus elements (eficàcia general)¹⁴.
- Són reglaments dobles, doncs contenen principalment regles de CJI i de RiE de resolucions judicials estrangeres¹⁵.
- Estableixen un règim uniforme de CJI per als Estats membres de la UE¹⁶.
- Són d'aplicació preferent respecte de les disposicions de dret intern (en el cas espanyol, desplacen l'aplicació de la LEC 1881), doncs només operen quan no procedeixi l'aplicació d'algun d'aquests dos reglaments.
- Es basen en la regla de la no frustració¹⁷, segons la qual es permet la regulació per part del Dret nacional de totes aquelles qüestions processals no regulades pel reglament de la UE, sempre i quan no es frustri l'objectiu de la norma comunitària.

¹³ F. J. Garcimartín, *Derecho Internacional Privado*, op. cit., pàg. 259, ap. "Reconocimiento, declaración de...".

¹⁴ Art. 288 del TFUE, sobre les característiques de tot reglament comunitari, i art. 81 del R. UE 1215/2012, sobre les principals característiques d'aquest mateix reglament atenent a les normes del Dret de la UE.

¹⁵ F. J. Garcimartín, *Derecho Internacional Privado*, op. cit., pàg. 75, ap. "El Reglamento Bruselas I bis: antecedentes, fundamento y naturaleza jurídica".

¹⁶ F. J. Garcimartín, *Derecho Internacional Privado*, op. cit., pàg. 75, ap. "El Reglamento Bruselas I bis: antecedentes...".

¹⁷ F. J. Garcimartín, *Derecho Internacional Privado*, op. cit., pàg. 76, ap. "El Reglamento Bruselas I bis: antecedentes...", sobre la regla de la no frustració.

D'aquesta manera, es pot veure com es dona la transició del R. CE 44/2001 al R. UE 1215/2012, tenint com a principal efecte l'eliminació del conegut procediment de declaració d'executivitat ("exequàtur"). D'ara en endavant és necessari abordar aquelles qüestions que sorgeixen com a conseqüència de la seva supressió, i és per això que el present treball pretén abordar-ho amb el fi d'analitzar i conèixer quines seran les conseqüències derivades d'aquest canvi en l'àmbit de la UE.

3. SUPRESSIÓ DEL PROCEDIMENT D'EXEQUÀTUR

Sabent ja què és el procediment d'exequàtur i quina funció desenvolupa en el marc de la UE, cal afrontar un tema clau: la seva supressió amb l'aplicació del nou reglament comunitari¹⁸ (inclosos els casos de difamació i accions indemnitzatòries col·lectives¹⁹), sent això una de les principals mesures plantejades en la proposta de reforma del Reglament Brussel·les I (els principals elements tractats van ser la supressió de l'exequàtur, l'ampliació dels fors de CJI als demandats domiciliats en Estats tercers, l'eficàcia reforçada dels acords d'elecció de for i el millor accés a la justícia i les condicions de circulació de les mesures provisionals i cautelars, entre d'altres)²⁰. A partir d'aquest punt, s'analitzarà en concret l'eliminació del procediment objecte del treball i les mesures legislatives adoptades o susceptibles de ser adoptades pels Estats membres en virtut de la discrecionalitat concedida al seu favor per part del R. UE 1215/2012.

¹⁸ Art. 36 del R. UE 1215/2012, segons el qual "*les resolucions dictades en un Estat membre seran reconegudes en la resta d'Estats membres sense necessitat de cap procediment*". D'aquesta forma, desapareix el procediment d'exequàtur, atorgant validesa directa a la resolució dictada en el país de la UE que es tracti (procediment d'execució directa de resolucions, art. 517 i següents de la LEC 2000).

¹⁹ En la Proposta de reforma del R. CE 44/2001 presentada per la Comissió es va plantejar la possibilitat de no aplicar el futur nou R. UE 1215/2012 en els casos de difamació i accions indemnitzatòries col·lectives. Finalment en la versió definitiva del R. UE 1215/2012 no es van excloure aquestes matèries del seu àmbit d'aplicació. Vid. E. Torralba,, "Perspectivas de Derecho Internacional Privado", Universitat Autònoma de Madrid, *InDret* 1/2012, pàg. 9, sobre la supressió de l'exequàtur amb l'aplicació del nou R. UE 1215/2012.

²⁰ Diversos estudis realitzats sobre la Proposta del Reglament, vid. R. Arenas García, "La propuesta de revisión del Reglamento 44/2001: algunos pasos en la dirección correcta", *Àrea de Dret Internacional Privat*, blog UAB, <http://blogs.uab.cat/adipr>; A. Dickinson, "The revision of the Brussels I Regulation. Surveying The Proposed Brussels I bis Regulation-Solid Foundations but Renovation Needed", *Yearbook of Private International Law*, 2010, pp. 247-309.

3.1. Supressió de l'exequàtur: el Reglament UE 1215/2012

El 10 de gener de 2015 és la data a partir de la qual s'aplica el R. UE 1215/2012 en tots els Estats de la UE (tenint en compte la situació especial de Gran Bretanya i Irlanda, per una banda, i Dinamarca per l'altra²¹), que substitueix l'anterior (R. CE 44/2001)²². També anomenat “Reglament Brussel·les I bis²³”, es tracta d'una norma comunitària que afecta a un gran nombre de matèries dins l'àmbit civil i mercantil, excloent-se en tot cas les relatives a l'estat i capacitat de les persones físiques, els règims matrimonials, la seguretat social i l'arbitratge (també les obligacions d'aliments²⁴). En quant a la novetat més significativa, l'eliminació de l'exequàtur, cal dir que el Programa d'Estocolm ja defensava la idea que era procedent eliminar-lo, indicant el següent: “*the process of abolishing all intermediate measures (the exequatur) should be continued*”²⁵. Tenint en compte la rellevància jurídica del R.

²¹ Vid. Protocols nº21 i nº22. Les normes de cooperació judicial civil no vinculen directament a Gran Bretanya i Irlanda, però aquests poden exercir el “*opting in*”, això és, acceptar les normes en les condicions definitives establertes en els Protocols respectius, per la qual cosa, si exerceixen aquesta facultat (així ho fan), se'ls hi aplica el R. UE 1215/2012. El Protocol de Dinamarca no preveu aquesta facultat d'opció, però en virtut de l'Acord celebrat entre la Comunitat Europea i Dinamarca permet l'aplicació del R. UE 1215/2012, havent realitzat aquest país les corresponents modificacions legislatives el dia 1 de juny de 2013. http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/rc_jccm_information_en.htm.

²² A partir del 10 de gener de 2015 s'aplica el R. UE 1215/2012, abans d'aquesta data s'aplica el R. CE 44/2001. I pel que fa al Conveni de Brussel·les de 1968, cal dir que serà aplicat en els territoris dels Estats membres que entren en el seu àmbit d'aplicació territorial i que es troben exclosos del R. UE 1215/2012 en virtut del que estableix l'art. 355 del TFUE.

²³ Vid. F. J. Garcimartín, *Derecho Internacional Privado*, op. cit., pàg. 74, ap. “*Antecedentes, fundamento y naturaleza jurídica del Reglamento Bruselas I bis*”, sobre els antecedents del R. CE 44/2001 i del R. UE 1215/2012. Del Conveni de Brussel·les de 1968 es va passar al R. CE 44/2001, i d'aquest al nou R. UE 1215/2012.

²⁴ Queden excloses aquelles qüestions relatives a obligacions d'aliments perquè es suprimeix l'art. 5.2 del R. CE 44/2001, de forma que es regulen al Reglament 4/2009, del Consell, de 18 de desembre de 2008, relatiu a la competència, llei aplicable, reconeixement i execució de les resolucions i la cooperació en matèria d'obligacions d'aliments.

²⁵ Vid. Ap. 3.1.2 [http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52010XG0504\(01\):EN:NOT](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52010XG0504(01):EN:NOT); Vid. R. Arenas García, “Abolition of Exequatur: Problems and Solutions. Mutual recognition, mutual trust and recognition of foreign documents: too many words in the sea”, *Yearbook of Private International Law*, 2010, pàg. 1. Sobre el Programa d'Estocolm, aquest estableix les prioritats de la UE respecte a l'espai de

UE 1215/2012, cal fer esment de les seves principals característiques en matèria de RiE:

- És d'aplicació irretroactiva (s'aplica en casos en què el procediment s'hagi iniciat a partir de la seva data d'aplicació);
- No contempla el procediment d'exequàtur;
- Concedeix una major discrecionalitat als Estats membres de la UE.

El fet que es suprimeixi l'exequàtur implica atribuir als Estats membres una major capacitat de decisió, ja que hauran d'afrontar aquest canvi adoptant aquelles mesures que considerin pertinents, ja sigui utilitzant els mecanismes dels que ja disposen (normativa interna), o mitjançant noves mesures legislatives encaminades a portar a terme una correcta execució de les resolucions dictades en altres Estats membres.

Amb l'aplicació de l'antic R. CE 44/2001, existia el reconeixement automàtic de sentències estrangeres dins de l'àmbit de la UE, de forma que una sentència italiana, per exemple, podia ser automàticament reconeguda a Espanya sense necessitat de recórrer a l'exequàtur; ara bé, no cal considerar com a sinònims el reconeixement i l'execució (de les sentències), doncs tenint en compte l'antic reglament, aquesta automaticitat només es contempla en l'aspecte del reconeixement, però no en l'execució, de forma que una sentència italiana pot ser automàticament reconeguda a Espanya però no pot ser automàticament executada en aquest país, doncs és necessari declarar executiva la sentència abans de procedir a la seva execució en territori espanyol, la qual cosa es fa a través de l'exequàtur. Però aquesta qüestió canvia amb l'aplicació del R. UE 1215/2012: el criteri d'automaticitat regeix tant pel que fa al reconeixement com a l'execució²⁶, de forma que una sentència italiana (o de qualsevol altre Estat membre) és automàticament reconeguda i executada en un altre país de la UE, com ara Espanya, sense necessitat de recórrer a l'exequàtur o

llibertat, seguretat i justícia durant el període 2010-2014, doncs es persegueix una Europa oberta i segura que serveixi i protegeixi al ciutadà (Diari Oficial nº C 115 de 4 de maig del 2010).

²⁶ Articles 36 i 39 del R. UE 1215/2012. Vid. F. J. Garcimartín, *Derecho Internacional Privado*, op. cit., pàg. 271, ap. "Procedimiento", sobre el reconeixement automàtic i la força executiva de les sentències dictades en l'àmbit de la UE.

procediment equivalent²⁷. Per tant, es pot comprovar com, sota l'antic reglament, es contempla l'exequàtur per a poder executar correctament una sentència estrangera en un Estat determinat, sense ser requerit aquest procediment per al seu reconeixement. En canvi, d'acord amb el nou reglament, l'exequàtur es suprimeix definitivament²⁸, de forma que no es requereix ni per al reconeixement ni per a l'execució de la sentència, produint-se així una declaració d'executivitat automàtica²⁹. Cal dir, però, que no tots els juristes comparteixen la idea que es produeixi una eliminació de l'exequàtur amb el nou reglament; segons L. CARBALLO PIÑEIRO, el nou R. UE 1215/2012 té com a novetat principal “*la práctica supresión del exequátur entre Estados miembros sustituido – que no eliminado – por una declaración de ejecutividad automática*”, considerant, per tant, que es tracta d'una substitució més que d'una supressió³⁰; de fet, la “supressió de l'exequàtur” es podria veure també com una modificació procedimental al tractar-se d'un “exequàtur invertit”, doncs, com ja es veurà, amb l'aplicació del R. UE 1215/2012 no és l'interessat en executar

²⁷ M. Ripoll, “Supresión del exequátur en el marco de la Unión Europea”, *Monlexhispajuris*. Pàgina web consultada al febrer del 2015: <http://www.monlexabogados.es/supresion-del-exequatur-en-el-marco-de-union-europea/>. Segons F. J. Garcimartín, amb l'execució automàtica de sentències no és necessari passar per un tràmit d'exequàtur en el que es declari que una decisió dictada en un altre Estat membre tingui eficàcia a Espanya.

²⁸ En l'àmbit de la UE la regulació de l'exequàtur s'havia simplificat progressivament, però mai s'havia aconseguit arribar a la seva total eliminació. Per exemple, en el R. CE 44/2001 la concessió de l'exequàtur és quasi-automàtica, doncs en una primera fase el tribunal requerit es limita a realitzar un simple control formal dels documents exigits sense que pugui comprovar cap dels motius d'oposició al reconeixement. Un cop dictada la resolució sobre la sol·licitud d'exequàtur qualsevol de les parts pot interposar recurs i el tribunal que coneix d'aquest recurs només podrà desestimar o revocar l'exequàtur per un dels motius d'oposició del reconeixement. Per a un estudi de la evolució dels diferents instruments europeus vid. F. Garau Sobrino, “La declaración de ejecutividad automática. ¿Hacia una nueva teoría general del exequátur?”, *Anuario español de Derecho internacional privado*, T. IV, 2004, pp. 91-116; P. A. de Miguel Asensio, “Espacio europeo de justicia: evolución y perspectivas en el sector del reconocimiento y ejecución de decisiones”, *Anuario español de Derecho internacional privado*, T.VI, 2006, pp. 441-466.

²⁹ F. Garau Sobrino, “La declaración de ejecutividad automática...”, *Anuario español de Derecho internacional privado*, op. cit., p. 95.

³⁰ L. Carballo Piñeiro, DIPrivado Universitat de Santiago de Compostela. Pàgina web consultada l'abril del 2015: <https://cartasblogatorias.com/2015/01/10/union-europea-comienza-aplicarse-el-reglamento-bruselas-bis/>

la sentència el que inicia el procediment (de declaració d'executivitat), sinó que és la part contra la qual s'executa la que ha d'iniciar un procediment per a fer valer els motius d'oposició corresponents. Així doncs, el canvi normatiu relatiu a l'exequàtur pot veure's de tres formes diferents: a) Eliminació (és la concepció majoritària, doncs es considera que l'exequàtur es suprimeix amb l'aplicació del nou reglament pel fet que es dóna una execució automàtica de resolucions sense ser requerit cap procediment de declaració d'executivitat); b) Substitució (part de la doctrina considera que es substitueix l'exequàtur per una declaració d'executivitat automàtica); c) Modificació (es parteix de la idea que l'exequàtur no s'elimina, sinó que experimenta una modificació al ser invertit, doncs és la part contra la qual s'executa la que inicia el procediment, i no la part interessada en executar com abans). En qualsevol cas, sigui quina sigui la interpretació que se'n faci, cal remarcar el fet que, en un supòsit d'execució d'una resolució, si aquesta conté una mesura no coneguda per l'ordenament jurídic del país requerit, la mesura s'haurà d'adaptar a una que sigui coneguda en l'ordenament jurídic d'aquest Estat membre (on es pretén executar) que tingui uns efectes equivalents i una finalitat semblant³¹.

Pel que fa als pronunciaments de les institucions de la UE en aquesta qüestió, cal destacar-ne els portats a terme per la Comissió Europea, els quals han tingut un gran impacte en la premsa escrita³²: segons aquesta institució, l'exequàtur implica “*un obstacle a la lliure circulació de decisions que comporta despeses inútils i endarreriments per a les parts interessades i té, per a empreses i ciutadans, un efecte dissuasori al moment de fer ple ús del mercat interior*”³³, a més a més que

³¹ Art. 54 R. UE 1215/2012, el qual no indica clarament quina és la via per a realitzar aquesta adaptació, qui s'ha d'encarregar de realitzar-la i davant quin òrgan jurisdiccional es pot recórrer; cada Estat membre ha de determinar aquestes qüestions en base als seus respectius ordenaments jurídics, la qual cosa pot portar a pensar que determinades qüestions no siguin regulades de la mateixa forma en tots els països o es contemplin figures jurídiques o solucions diferents.

³² Vid. Premsa digital “*La Vanguardia*”: la Comissió Europea considera que la supressió de l'exequàtur suposa una reducció important de les despeses originades en el marc d'un litigi civil o mercantil en l'àmbit de la UE. <http://www.lavanguardia.com/20150111/54422519896/la-ce-preve-un-ahorro-de-48-millones-por-la-resolucion-de-litigios-mercantiles-barcelona.html>

³³ *Exposición de Motivos de la Propuesta de Reglamento del Parlamento Europeo y del Consejo relativo a la competencia judicial, el reconocimiento y la ejecución de resoluciones judiciales en materia civil y mercantil*”, COM (2010) 748, de desembre de 2010.

“resulta difícil justificar el fet que els ciutadans i les empreses hagin de perdre el temps i diners per a poder fer valer els seus drets a l'estranger, sobretot tenint la possibilitat de suprimir l'exequàtur en el Reglament Brussel·les³⁴”. I des d'un punt de vista econòmic, afirma que *“es preveu un estalvi de 48 milions d'euros per la resolució de litigis civils i mercantils”*, doncs es calcula que l'exequàtur suposava una despesa d'uns 2.000 o 3000 euros i que, en alguns casos, podia arribar fins als 12.700 euros³⁵ (principalment, pagament d'honoraris d'advocats, traduccions i taxes judicials³⁶). En base a aquests arguments, es pot comprovar com la supressió de l'exequàtur és valorada positivament per la Comissió Europea, doncs les resolucions, aplicant el R. UE 1215/2012, són més àgilment (i, per tant, més fàcilment) executables en tot el territori de la UE. Ara bé, el fet que l'òrgan executiu de la UE es pronunciï en aquest sentit no significa que tota la doctrina n'estigui totalment d'acord; de fet, una part de la mateixa, com A. DICKINSON, critica els pronunciaments de l'òrgan executiu de la UE³⁷. I, en general, són diverses les opinions efectuades al respecte, doncs hi ha qui n'està a favor al suposar una facilitació de la tasca d'execució de sentències estrangeres i una important reducció

³⁴ En el Document de treball dels Serveis de la Comissió, Resum de l'avaluació del impacte, s'afirma que el cost mitjà d'un procediment d'exequàtur és de 2.200 euros en un assumpte simple, podent augmentar en els assumptes complexos fins a 12.700 euros. El termini mitjà per a obtenir l'exequàtur pot oscil·lar entre alguns dies i diversos mesos i, en cas de recurs, pot arribar fins als 2 anys. Algun sector doctrinal s'ha mostrat molt crític amb els arguments invocats per la Comissió, vid. A. Dickinson, “The Revision of the Brussels I Regulation...”, op. cit. pàg. 250 i ss.

³⁵ Segons la vicepresidenta de la Comissió Europea i responsable de justícia, V. Reding, *“la supressió de l'exequàtur permetrà estalviar més de 47 milions d'euros a l'any i facilitarà els negocis transfronterers, en concret per a les pimes, i així contribuirà a la recuperació econòmica d'Europa”* (La Llei, nº 7878, 12 de juny de 2012).

³⁶ Els Estats de la UE tenen llibertat per establir les taxes judicials que considerin, sempre i quan no dissuadeixin als litigants d'accedir als tribunals ni siguin desproporcionades atenent a la quantia de la reclamació objecte del procediment. És important saber si una demanda d'exequàtur està subjecta a taxa judicial o no en un Estat membre determinat; a Espanya s'ha produït una modificació legislativa que estableix l'exempció de pagament de taxes judicials per a les persones físiques, vid. O. Rusca, degà de l'ICAB, Revista *“Món Jurídic”*, art. *Taxes judicials i segona oportunitat: un primer pas*, ed. març 2015, núm. 295, on s'indica que aquesta exempció s'ha donat gràcies a la manifestació en contra per part de l'advocacia en general, la ciutadania, els col·lectius professionals del món de la justícia i els Governos autonòmics, havent arribat l'assumpte fins i tot al Tribunal Constitucional espanyol³⁶.

³⁷ Vid. A. Dickinson, “The Revision of the Brussels I Regulation...”, op. cit., pàg. 250 i ss.

de despeses per part del subjectes involucrats, i n'hi ha que consideren que la seva eliminació planteja un problema als diversos Estats membres pel que fa a la determinació dels mecanismes adients per a facilitar l'aplicació del nou reglament³⁸. En qualsevol cas, el més important és intentar trobar un equilibri just entre la supressió de l'exequàtur i la protecció dels drets de defensa³⁹, el qual es pot trobar en una de les possibles solucions que s'exposaran en aquest treball més endavant (procediments on es puguin fer valer els motius d'oposició al reconeixement i execució per tal que el demandant no es trobi en una situació d'indefensió). De totes maneres, amb l'aplicació del R. UE 1215/2012 s'ha acabat produint el que ja s'havia marcat com a objectiu en el *Consell Europeu de Tampere*: l'eliminació de totes aquelles mesures que suposin un obstacle a l'eficàcia de les sentències dins l'àmbit europeu, a través de la proclamació del principi de reconeixement mutu de les resolucions judicials en matèria civil i mercantil⁴⁰, reafirmant-se així la cooperació judicial i la confiança entre els Estats membres.

Cal fer incís en les despeses efectuades com a conseqüència de l'exequàtur, en concret les taxes judicials: s'ha produït recentment l'exempció de la taxa judicial de les persones físiques en el sistema jurídic processal espanyol, la qual cosa implica que una persona física que iniciï un procediment determinat no haurà d'efectuar-ne el seu pagament; anteriorment, totes les persones, tan físiques com jurídiques,

³⁸ No totes les opinions respecte la supressió de l'exequàtur són positives; n'hi ha que són contràries i que es poden trobar tant en les respostes al Llibre Verd, com ara les observacions del Govern francès (els llibres verds són comunicacions publicades per la Comissió Europea en relació amb una política determinada, com ara documents que es dirigeixen a les parts, organitzacions i particulars interessats per a convidar-los a participar en un procés de consulta i debat i, fins i tot, en alguns casos serveixen per a impulsar la posterior adopció de legislació). Vid. H. Schack, "La (indebida) abolición de los procedimientos de exequátur en la Unión Europea", *Anuario español de Derecho internacional privado*, t. IX, 2009, pp. 67-81.

³⁹ La principal novetat de la Proposta de Reglament va ser establir un just equilibri entre la eliminació de l'exequàtur i la protecció dels drets de defensa al permetre's, en determinats supòsits, un control addicional, ex post, de la resolució en la fase d'execució. En concret, en la *Proposta* s'articulaven tres recursos que permetrien al demandat evitar, en circumstàncies excepcionals, l'eficàcia d'una resolució en un altre Estat membre.

⁴⁰ Sessió especial del Consell Europeu celebrada a Tampere els dies 15 i 16 d'octubre de 1999, sobre la creació d'un espai de llibertat, seguretat i justícia en l'àmbit de la Unió Europea. Per a més informació, vid. pàgina web: http://www.europarl.europa.eu/summits/tam_es.htm.

havien de pagar taxes per accedir als tribunals, la qual cosa podia comportar una vulneració del dret a la tutela judicial efectiva (art. 24 CE)⁴¹. D'aquesta forma es pot observar com a Espanya les persones físiques estan exemptes del pagament de taxes judicials, però no les jurídiques: a l'Estat espanyol, aplicant el R. CE 44/2001, una demanda d'exequàtur està sotmesa a taxa judicial tant per a persones físiques com per a persones jurídiques⁴², per la qual cosa en aquest país cal pagar-ne; però amb l'aplicació del R. UE 1215/2012, al ser aquest d'aplicació a partir del 10 de gener de 2015, i la modificació de la llei de taxes judicials espanyola es va donar el 27 de febrer de 2015, en cap cas les persones físiques pagaran taxa judicial, doncs estan exemptes d'efectuar-ne el pagament i, a més, el nou reglament no contempla l'exequàtur (l'eventual procediment que s'iniciï per al·legar els motius d'oposició a l'execució tampoc comportarà l'obligació de pagar taxes judicials en cas de persones físiques, però en principi sí si es tracta de persones jurídiques). En base a tot això, és important saber si en els altres Estats membres hi ha l'obligació de pagar-ne o no, la qual cosa és força rellevant en matèria de RiE tenint l'exequàtur en ment (si es dicta una sentència espanyola i es pretén executar a Alemanya caldrà veure si s'han de pagar taxes judicials en aquest Estat, per la qual cosa, en cas que a Alemanya s'hagin de pagar taxes judicials, la supressió de l'exequàtur serà en aquest país més significativa – més reducció de costos – que en un Estat en el que no hi hagi tal obligació). A continuació s'analitza breument quina és la regulació en matèria de taxes judicials en alguns Estats de la UE:

⁴¹ R. Decret-Llei 1/2015, de 27 de febrer, de mecanisme de segona oportunitat, reducció de càrrega financera i altres mesures d'ordre social, on s'indica que *“resulta inajornable atendre la situació econòmica desfavorable d'un nombre important de ciutadans que, no sent beneficiaris del dret d'assistència jurídica gratuïta, han de ser objecte d'atenció pel que fa al impacte que sobre ells està tenint el sistema de taxes per l'exercici de la potestat jurisdiccional”*.

⁴² La modificació de la llei de taxes judicials espanyola ha tingut lloc el 27 de febrer de 2015, per la qual cosa només tindrà efectes en aquells casos en que procedeix l'aplicació del nou R. UE 1215/2012. Vid.: Reial Decret-Llei 1/2015, de 27 de febrer, del mecanisme de segona oportunitat, reducció de càrrega financera i altres mesures d'ordre social, que disposa a l'art. 11 la modificació de la Llei 10/2012, de 20 de novembre, per la que es regulen determinades taxes en l'àmbit de l'Administració de Justícia i del Institut Nacional de Toxicologia i Ciències Forenses (Llei de taxes judicials), que té com a objectiu *“posar fi a una situació que havia generat un gran rebuig social i, alhora, eliminar un element de retraïment en l'accés als tribunals en un context de previsible augment de moviments econòmics entre els diferents operadors jurídics”*.

- **França**: fins l'any 2011 no havia l'obligació de pagar taxes judicials, però a partir d'aquest any es va imposar una taxa genèrica de 35 euros.
- **Alemanya**: en el procediments civils s'han de pagar taxes judicials, i el seu import varia en funció de la reclamació objecte del litigi, la qual cosa es regeix per la Llei de Taxes Judicials ("*Gerichtskostengesetz*")⁴³
- **Regne Unit**: A Anglaterra i Gales cal pagar les anomenades "*court fees*" en funció de l'objecte del litigi, concreta i principalment, si es tracta d'un procediment que tingui per objecte obtenir el divorci, reclamació dinerària per impagament o legalització d'un testament⁴⁴, i han d'abonar-se al començament dels procediments en els quals siguin exigibles. A Escòcia, per regla general, s'han de pagar taxes judicials, excepte quan es doni algun dels supòsits que la llei escocesa estableix, com ara el fet que el sol·licitant o el seu cònjuge o convivent rebin una ajuda en matèria d'ingressos (en aquests casos determinats per llei el litigant queda exempt del pagament de taxes judicials).

3.2. Mesures legislatives adoptades o susceptibles de ser adoptades per part de l'Estat espanyol i altres països de la UE

A partir del 10 de gener de 2015, tots els Estats de la UE han de facilitar l'aplicació del R. UE 1215/2012, adoptant les decisions que considerin més adients, les quals han de tractar el tema de les causes d'oposició davant el RiE d'una resolució dictada en un altre Estat membre, establint uns mecanismes que permetin fer-les valer. No hi ha cap mesura adoptada de forma oficial, però en aquest apartat s'exposaran una sèrie de possibilitats viables.

⁴³ Pàgina web "*Justícia Europa*": https://e-justice.europa.eu/content_costs_of_proceedings-37-ew-es.do?member=1, consultada al març del 2015.

⁴⁴ El Regne Unit és un Estat peculiar, doncs està dividit en quatre regions principals, que cal separar en tres grups diferenciats en matèria de taxes judicials ("*court fees*"): Anglaterra i Gales, per una banda, Escòcia per una altra, i Irlanda del Nord, per l'altra. Informació sobre taxes judicials a Anglaterra i Gales consultada l'abril del 2015: Pàgina web del Govern del Regne Unit, apartat "*taxes judiciales*", "què són?": <https://www.gov.uk/court-fees-what-they-are>. Informació sobre taxes judicials a Escòcia consultada l'abril del 2015: <http://www.scotcourts.gov.uk/taking-action/court-fees>.

Amb l'aplicació del nou reglament es produeix un fet peculiar: mentre que en base al R. CE 44/2001 és l'interessat en executar una sentència estrangera qui inicia un procediment (exequàtur), aplicant el R. UE 1215/2012 és la persona contra la qual es vol executar la resolució la que ha d'iniciar un procediment concret que tingui per finalitat oposar-se al RiE de la sentència dictada en un altre Estat membre, donant-se el anomenat "*exequàtur invertit*". D'aquesta manera, amb el nou reglament, les sentències dictades en un Estat membre de la UE, com pot ser França, Itàlia o Alemanya, tenen efecte de cosa jutjada material i tenen força executiva en tot el territori de la UE, de forma que a Espanya es podrà executar directament una sentència alemanya, per exemple, sense haver de seguir cap procediment de declaració d'executivitat; llavors serà en aquest punt quan la part demandada podrà al·legar els motius d'oposició previstos pel nou reglament (els mateixos que preveu l'antic 44/2001) a través d'un procediment concret⁴⁵ (és aquí on intervenen els diferents Estats de la UE en el sentit de crear un procediment específic per al·legar els motius d'oposició previstos per la norma comunitària⁴⁶, havent de donar-se compatibilitat entre les causes d'oposició previstes per la llei nacional i les previstes pel reglament comunitari⁴⁷, sent aquestes les que prevalen). En l'exemple exposat, per oposar-se a l'execució d'una sentència alemanya a Espanya, cal al·legar algun

⁴⁵ El R. UE 1215/2012 preveu la possibilitat que la persona contra la qual s'insta el reconeixement o l'execució d'una resolució pugui oposar-s'hi si entén que concorren algunes causes de denegació. Vid. F. J. Garcimartín, *Derecho Internacional Privado*, op. cit. ap. "*procedimiento*", pàg. 271.

⁴⁶ Art. 47.1 i 2 del R. UE 1215/2012: la norma comunitària permet a la part afectada iniciar un procediment d'oposició al reconeixement o execució de la decisió dictada en un altre Estat membre, si es considera que la resolució incorre en alguna de les causes de denegació previstes a l'art. 45 del reglament. Aquest procediment està molt poc regulat pel R. UE 1215/2012, per la qual cosa es remet en gran part a les normatives nacionals. El R. UE 1215/2012 només estableix els requisits formals, preveu un sistema de recursos i dona uns efectes determinats al plantejament del procediment de denegació o d'un recurs en l'Estat d'origen (arts 46-51).

⁴⁷ Art. 52 R. UE 1215/2012: la supressió de l'exequàtur afectarà a la legislació dels Estats membres, doncs si bé és cert que el procediment de denegació de l'execució es regirà per la llei de l'Estat membre requerit, també ho és el fet que els motius d'oposició a l'execució nacionals només podran oposar-se quan siguin compatibles amb els establerts en el Reglament i no impliquin una revisió del fons de la resolució. Tal i com s'indica al Considerant 30, es preveu que els motius d'oposició a l'execució previstos pel Dret nacional de cada Estat i els previstos pel R. UE 1215/2012 es puguin invocar en un mateix procediment, de forma que és perfectament compatible al·legar un motiu d'oposició previst per la normativa interna d'un Estat membre i un altre contingut en la normativa comunitària aplicable.

dels motius d'oposició específics previstos en el R. UE 1215/2012 i/o els que existeixin en les lleis processals espanyoles, tenint com a possible solució la creació d'un procediment específic d'oposició a l'execució de les resolucions (podent ser adaptat a través de la inclusió de disposicions finals en les lleis processals internes, LEC, CPCFr, LDIPrI, etc.). És important fer èmfasi en la idea que aquest "*exequàtur invertit*" no pot implicar en cap cas una vulneració dels drets de defensa⁴⁸ (és per això que el R. UE 1215/2012 atribueix la facultat de decisió als Estats per tal que aquests estableixin uns mecanismes que permetin fer valer aquestes causes d'oposició sense vulnerar la tutela judicial efectiva dels litigants), i ja són cada cop més aquells que estan a favor de l'establiment de certes garanties o salvaguardes en l'Estat on es pretén executar la sentència⁴⁹.

Havent arribat fins aquest punt, cal analitzar les actuacions que han de realitzar les parts que intervenen en un procediment d'execució d'una resolució estrangera en base al R. UE 1215/2012:

⁴⁸ El dret de tota persona a defensar-se i al desenvolupament d'un procés just és un dret fonamental reconegut en les Constitucions estatals i en els instruments internacionals, per la qual cosa seria inacceptable concedir eficàcia a una resolució que els vulneri. La protecció dels drets de defensa del demandat es veu reforçada per la jurisprudència del TJUE a causa de la Sentència Krombach, al establir-se que ha de ser confiada al jutge d'origen i al tribunal de l'Estat requerit. Tenint en compte que tots els Estats de la UE són part del CEDH, la CDFUE té el mateix valor jurídic que els Tractats i que totes les Constitucions estatals proclamen els drets fonamentals, cal dir que no es pot afirmar la impossibilitat de què es donin supòsits excepcionals de resolucions dictades lesionant els drets de defensa. En aquest sentit vid. C. Oró Martínez, "Control del orden público y supresión del exequátur en el espacio de libertad, seguridad y justicia: perspectivas de futuro", *Anuario español de Derecho internacional privado*, t. IX, 2009, pp. 215-219. Vid. SSTJUE de 17 de novembre de 2011, assumpte C-327/10, i de 15 de març de 2012, assumpte C-292/10, on s'indica que el dret de defensa no pot ser concebut com una prerrogativa absoluta ja que, en ocasions, pot ser objecte de restriccions, les quals, no obstant, han d'estar justificades per les raons d'interès general perseguides per la mesura de què es tracti i sempre i quan no constitueixin un menyscabament desproporcionat del dret de defensa.

⁴⁹ Mª López de Tejada Ruiz, "La supresión del exequátur en el espacio judicial europeo", *La Ley/Unión Europea*, n° 7766,30 de desembre de 2011, p. 4. La supressió de l'exequàtur va acompanyat d'unes garanties que han de complir-se tant per al reconeixement com per a l'execució d'una resolució dictada en un altre Estat membre, les quals es troben especificades, respectivament, en els arts. 37 i 42 del R. UE 1215/2012.

- **Part demandant:** 1) Ha de presentar una còpia autèntica de la resolució i un certificat expedit de conformitat amb l'art. 53 del R. UE 1215/2012⁵⁰, havent l'obligació de notificar-ho a la part demandada; 2) Pot sol·licitar al tribunal de l'Estat on es vol executar que es dicti una resolució en la qual s'indiqui expressament que la decisió dictada en un altre Estat membre compleix amb tots els requisits formals i no dóna lloc en cap cas a al·legar qualsevol dels motius d'oposició previstos al R. UE 1215/2012, tractant-se així d'un procediment autònom que té com a única finalitat decidir sobre el reconeixement de la resolució dictada a l'estranger (reconeixement a títol principal)⁵¹.
- **Part demandada:** si vol que es denegui l'execució de la resolució, ha d'al·legar algun dels motius d'oposició a través d'una sol·licitud de denegació de l'execució, la qual s'ha de presentar davant els òrgans jurisdiccionals corresponents⁵² (en aquesta sol·licitud, el sol·licitant ha de presentar una còpia de la resolució i, en cas que procedeixi, una traducció de la mateixa). Cal dir que, un cop es manifesta l'oposició a l'execució a través d'aquesta sol·licitud, el tribunal de l'Estat requerit pot: 1) limitar el procediment d'execució a mesures cautelars; 2) condicionar l'execució a la constitució de determinades garanties establertes per l'òrgan judicial; 3) suspendre el procediment d'execució total o parcialment, segons correspongui, la qual cosa només es pot produir si es va presentar recurs contra la resolució en l'Estat d'origen o si encara s'està dins del termini legal per a interposar-lo. Cal dir que si en l'Estat d'origen s'hagués suspès la força executiva de la resolució, és necessari que el procediment d'execució es

⁵⁰ Per tal que es pugui reconèixer i executar una resolució dictada en un altre Estat membre és necessari que es compleixin uns certs requisits formals. Vid. F. J. Garcimartín, *Derecho Internacional Privado*, op. cit. pàg. 266, ap. “*Causas de denegación del reconocimiento*” L'autoritat davant la que s'invoqui una resolució dictada en un altre Estat membre podrà demanar la presentació d'una traducció del contingut del certificat establert a l'art. 53 del R. UE 1215/2012. Vid. R. Alonso Galván, “Sobre la supresión del exequàtur y...”, op. cit., pàg. 5; Arts. 42 i 53 del R. UE 1215/2012.

⁵¹ F. J. Garcimartín, *Derecho Internacional Privado*, op. cit., pp. 271-272.

⁵² Art. 75 a) del R. UE 1215/2012, sobre el fet que cada Estat membre ha de comunicar a la Comissió Europea, entre altres qüestions, quins són els òrgans davant els quals s'ha de presentar la sol·licitud de denegació de l'execució d'una sentència dictada en un altre país de la UE.

suspengui en l'Estat membre requerit. Pel que fa a les qüestions generals que afecten a ambdues parts, cal destacar el següent: 1) la sol·licitud de denegació de l'execució ha de ser presentada sense demora⁵³, 2) la decisió sobre la sol·licitud és susceptible de recurs per qualsevol de les parts davant l'òrgan judicial que correspongui⁵⁴, i 3) la resolució sobre el recurs que es dicti podrà ser alhora recorreguda davant l'òrgan judicial corresponent⁵⁵. D'aquesta manera, el R. UE 1215/2012 indica la possibilitat que la part demandada pugui sol·licitar la denegació de l'execució a través de la esmentada sol·licitud, però deixa als Estats la facultat d'establir el procediment adient per al·legar les causes d'oposició.

A continuació s'exposen les diferents opcions de què disposen els Estats membres per tal d'adaptar-se al nou reglament:

- a) **Optar pel procediment d'execució forçosa**: es tractaria d'al·legar els motius d'oposició a l'execució dins del propi procediment d'execució forçosa previst per la llei nacional. Ex.: Es pretén executar una sentència francesa a Espanya (procediment d'execució forçosa) i es preveu la possibilitat d'oposar-s'hi en aquest mateix procediment. Tenint en compte la regulació de la LEC en matèria d'execució forçosa de resolucions judicials⁵⁶, els motius d'oposició s'haurien d'al·legar de la següent forma: segons l'art. 556 LEC, la part contra la qual es pretén executar pot oposar-s'hi al·legant per escrit, bé el pagament o compliment d'allò que s'ordena en la sentència o

⁵³ Art. 48 del R. UE 1215/2012, sobre la presentació sense demora de la sol·licitud de denegació de l'execució.

⁵⁴ Art. 75 b) del R. UE 1215/2012, sobre la comunicació dels Estats membres a la Comissió dels òrgans judicials davant els quals cal presentar el recurs contra la decisió sobre la sol·licitud de denegació de l'execució de conformitat amb l'art. 49.2.

⁵⁵ Art. 75 c) del R. UE 1215/2012, sobre la interposició d'un ulterior recurs contra la resolució que resolgui sobre un recurs prèviament interposat contra la decisió sobre la sol·licitud de denegació de l'execució. Els terminis per a recórrer seran els que estableixi la llei de cada Estat, per la qual cosa els temps seran més o menys llargs en funció de l'Estat membre on es sol·liciti. Vid. Je Timmer, "Abolition of exequatur under the Brussels I Regulation: Conceived and Premature?", *Journal of Private International Law*, 2013, pp. 139-140.

⁵⁶ Arts. 517 i ss. de la Llei d'Enjudiciament Civil de 2000, Llibre III "De l'execució forçosa i de les mesures cautelars", Títol I "Dels títols executius", Cap. I "De les sentències i altre títols executius".

bé al·legant la caducitat de l'acció executiva; de la mateixa forma que la LEC preveu la possibilitat d'oposar-se a l'execució d'una resolució nacional, podria resultar factible el fet que, en l'àmbit de l'execució d'una sentència dictada en un altre Estat membre, la part demandada pugui al·legar els motius d'oposició previstos pel R. UE 1215/2012, sense perjudici dels que pot al·legar també en base a la normativa nacional (LEC), tractant-se així d'adaptar el procediment d'execució forçosa previst pel Dret intern als canvis introduïts pel nou reglament de la UE.

- b) **Establiment d'un procediment específic d'oposició al reconeixement i execució d'una sentència estrangera**: quan es vagi a executar una sentència dictada en un altre Estat membre, s'ha de permetre que les causes d'oposició a l'execució puguin ser invocades en el marc d'algun procediment que permeti oposar-s'hi. En aquest cas, s'hauria d'examinar quin seria l'òrgan competent per a conèixer-ne, en quina norma es contemplaria i de quina forma (disposició final, disposició addicional... en general mecanismes per introduir els eventuais procediments), etc. Una possibilitat seria establir un judici verbal com a procediment específic per al·legar els motius d'oposició a l'execució de la sentència. D'aquesta forma, davant l'execució forçosa de la sentència estrangera, la part que pretén oposar-s'hi iniciaria un procediment (a través de la interposició d'una demanda que desembocaria en un judici verbal) que suspendria la tramitació de l'execució forçosa fins que finalitzés el judici i el tribunal dictés la corresponent resolució estimant o desestimant els motius d'oposició; en cas d'estimació dels motius, finalitzaria el procediment d'execució forçosa i la sentència no seria executada; si fossin desestimats, el procediment d'execució seguiria endavant.
- c) **Procediments generals previstos en la llei processal interna**: si no hi ha un procediment específic d'oposició a l'execució de les resolucions a les que s'apliqui el R. UE 1215/2012, es pot recórrer a d'altres procediments generals previstos en la llei processal interna (regla general dels incidents⁵⁷). En efecte, la LEC espanyola preveu la possibilitat d'iniciar un procediment a títol incidental, això és, un procediment amb autonomia pròpia que sorgeix del

⁵⁷ Arts. 387-393 de la Llei d'Enjudiciament Civil de 2000, ap. "*De les qüestions incidentals*".

procediment principal i que ha de ser resolt abans de seguir amb aquest, el qual queda suspès mentre no es resolgui⁵⁸; és un procediment general no previst específicament per oposar-se a l'execució forçosa, però que podria ser utilitzat per a aquesta finalitat. Ex.: Es pretén executar una sentència estrangera a Espanya i es planteja a títol incidental un motiu d'oposició a l'execució; si el jutge, a instància de part, després de resoldre aquest incident considera que procedeix aquest motiu, dóna per finalitzat el procediment principal (execució forçosa), però si considera que no procedeix continua amb el mateix (el procediment es suspèn fins que el jutge determini si procedeix o no el motiu d'oposició).

Havent exposat les diferents opcions de les quals disposen els Estats membres, cal veure quina és la més viable i efectiva per a facilitar l'aplicació del R. UE 1215/2012: sense perjudici del eventual procediment que l'Estat espanyol (i els altres Estats membres) pugui establir, possiblement la millor solució és utilitzar el procediment a títol incidental, doncs així s'aprofita un procediment ja existent per a solucionar el problema de l'al·legació dels motius d'oposició en el marc d'algun tipus de procediment específic. Ara bé, la solució de crear un procediment específicament dissenyat per oposar-se a l'execució, com ara la idea del judici verbal, no és una mala opció, doncs davant situacions excepcionals (com ho són la supressió de l'exequàtur i l'execució automàtica de resolucions dins l'àmbit de la UE) cal prendre mesures excepcionals (com és la creació d'un procediment establert precisament per fer front a aquest canvi normatiu introduït pel R. UE 1215/2012). Es pot dir que, de la mateixa manera que es va crear en el seu moment un procediment específic per a declarar executiva una resolució judicial ("exequàtur"), sembla raonable que ara s'hagi de crear un procediment específic de denegació de l'execució a través de l'al·legació dels motius d'oposició corresponents. Ara bé, també cal veure en quina mesura la creació d'un procediment específic (com l'opció del judici verbal) és una opció viable, atenent a criteris temporals, econòmics, etc. (pot ser que el fet d'iniciar un judici verbal suposi allargar més del compte el procediment, o generar més despeses, per exemple). En qualsevol cas, la idea de crear un procediment especial d'oposició

⁵⁸ Segons l'art. 387 LEC 2000, son qüestions incidentals "*aquellas que, siendo diferentes de las que constituyen el objeto principal del litigio, guardan relación inmediata, así como aquellas que se susciten respecto de presupuestos y requisitos procesales de influencia en el proceso*".

es veu reforçada per les opinions del Parlament Europeu en aquesta qüestió, al considerar pertinent el fet que cada Estat membre estableixi un procediment excepcional que permeti a la persona contra la qual es pretén executar la resolució recórrer davant els tribunals de l'Estat d'execució, en cas que aquesta part tingui la voluntat d'oposar-s'hi⁵⁹. Pel que fa a la opció del procediment d'execució forçosa, es tractaria d'adaptar un procediment exclusivament ideat per a executar una resolució judicial (nacional) al nou R. UE 1215/2012, de forma que en aquest cas es podria plantejar el dubte de si caldria reformar el sistema d'execució forçosa contemplat a la LEC, doncs s'hauria de permetre que, en el marc d'una execució d'una resolució estrangera, la part demandada pugui al·legar els motius d'oposició (els previstos pel R. UE 1215/2012 i per la llei processal nacional) en el propi procediment d'execució forçosa (en principi no seria necessari procedir a la realització d'aquesta reforma, doncs probablement el que es podrà fer és introduir una disposició en la que s'indiqui que, en cas que el demandat s'oposi a l'execució d'una resolució dictada en un altre Estat membre a la que s'apliqui el R. UE 1215/2012, aquesta oposició es canalitzarà a través del tràmit dels incidents previst a la LEC 2000 espanyola).

Des d'un punt de vista temporal i econòmic, si bé és cert que la supressió de l'exequàtur pot suposar un estalvi important de temps i de diners, cal atendre al fet que es preveu la possibilitat d'iniciar un procediment per a fer valer els motius d'oposició a l'execució, la qual cosa porta a pensar que aquesta major celeritat no és tant significativa com sembla des d'un principi; amb l'aplicació del R. CE 44/2001, s'ha d'iniciar un procediment (exequàtur) per a declarar executiva una sentència en un altre Estat membre i poder-la executar allà, i en aquest mateix procediment la part contra la qual s'insta l'execució al·lega, si considera oportú, els motius d'oposició a

⁵⁹ El Parlament Europeu en la *Resolució de 7 de setembre de 2010 sobre l'aplicació y revisió del Reglament (CE) n° 44/2001*, es va mostrar partidari del fet que la supressió de l'exequàtur s'havia d'acompanyar d'un procediment excepcional que garantís al deutor condemnat un dret de recurs davant els tribunals de l'Estat de la execució, si aquesta part volgués oposar-s'hi. El motius en què hauria d'estar fonamentat el recurs són els propis de l'art 34 del R. CE 44/2001 (contrarietat a l'ordre públic, la lesió dels drets de defensa i la incompatibilitat de resolucions). Aquest procediment, segons el Parlament Europeu, hauria d'estar subjecte a terminis processals harmonitzats per tal de garantir la major celeritat possible i hauria de procurar-se que les mesures d'execució adoptades no tinguessin caràcter irreversible abans que expirés el termini per a sol·licitar l'aplicació del procediment especial o que aquest procediment hagués finalitzat.

l'execució; però amb l'aplicació del R. UE 1215/2012, no s'ha d'iniciar cap procediment de declaració d'executivitat (execució automàtica), si bé és cert que és possible que la part demandada vulgui que es denegui el RiE, per la qual cosa s'ha d'iniciar un procediment que tingui per objecte oposar-s'hi. Dit això, la supressió de l'exequàtur suposa realment un estalvi de temps? En un principi sí, doncs es preveu l'execució automàtica de sentències en l'àmbit de la UE sense necessitat de seguir un procediment de declaració d'executivitat, però si la part demandada vol oposar-s'hi, ja s'inicia un procediment que, potser, triga el mateix (o més) que l'exequàtur; ara bé, també cal dir que, mentre que el fet d'iniciar l'exequàtur és obligatori sota l'aplicació del R. CE 44/2001, el començament del procediment d'oposició a l'execució no és obligatori en el context del R. UE 1215/2012, doncs la part demandada pot decidir si iniciar-lo o no, la qual cosa porta a afirmar que, en principi, l'eliminació de l'exequàtur agilitza l'execució de sentències en el marc de la UE⁶⁰.

Havent indicat les possibles solucions de què disposen els Estats membres, és important indicar quines són les causes d'oposició al·legables per la part demandada previstes pel R. UE 1215/2012⁶¹ (les mateixes que preveia l'antic R. CE 44/2001):

⁶⁰ Amb la nova regulació s'agilitzarà considerablement l'execució de les resolucions en l'espai europeu, al ser eliminat el procediment intermedi (exequàtur). Ara bé, aquest progrés només estarà garantit en la mesura que no existeixi oposició a l'execució perquè la supressió de l'exequàtur en el R. UE 1215/2012 es vincula a una sèrie de garanties en la fase d'execució. Tal i com s'estableix al Considerant, *“la persona contra la que s'insti l'execució ha de poder oposar-se al reconeixement o a l'execució de la resolució si considera que concorre un dels motius per a denegar el reconeixement de la mateixa”*. Així entesa, la eliminació de l'exequàtur ha suposat un avanç important. Per tant, l'execució d'una resolució es denegarà, a petició de la persona contra la que s'hagi instat l'execució, per qualsevol dels motius mencionats a l'art. 45.

⁶¹ Arts. 45, 46 Reglament (UE) 1215/2012, relatius als motius d'oposició al·legables per la part contra la qual es pretén executar una resolució dictada en un altre Estat de la UE. Vid. F. J. Garcimartín, *Derecho Internacional Privado*, op. cit., pàg. 266, ap. *“Causas de denegación del reconocimiento”*. El TJUE ha indicat que els motius d'oposició al reconeixement han de ser interpretats de forma restrictiva (as. C-7/98, as. C-38/98 i as. C-394/07). Pel que fa a l'excepció d'ordre públic, cal indicar que al TJUE no li correspon definir el contingut de l'ordre públic en un Estat membre, doncs aquest ha de ser donat pel Dret d'aquest país; el TJUE sí que pot, en canvi, controlar els límits dins del que els tribunals nacionals poden recórrer a aquets concepte com a motiu de denegació, el qual ha de ser aplicat només en casos excepcionals, concretament quan la resolució estrangera constitueixi una violació manifesta d'una norma

- **Ordre públic**: Que el reconeixement o l'execució de la resolució sigui contrari a l'ordre públic de l'Estat membre requerit⁶². Ex.: es pretén executar una sentència austríaca a Espanya i, pel resultat del seu reconeixement i execució, es creu que va en contra dels principis bàsics del sistema espanyol (ordre públic). Cal dir que aquest motiu d'oposició és complicat que pugui ser al·legat, doncs difícilment una resolució dictada en un país de la UE que versí sobre una de les matèries a les que afecta el R. UE 1215/2012 podrà atemptar contra l'ordre públic d'un altre Estat membre (excepte en casos especials en els que s'apliquen altres reglaments comunitaris, com ara dret de família, on l'ordre públic pot veure's més fàcilment afectat); de fet, tot i que aquesta causa d'oposició ha sigut moltes vegades invocada, en la pràctica la seva aplicació ha sigut molt escassa⁶³. En quan al concepte d'ordre públic, aquest comprèn els drets i llibertats fonamentals de caràcter material i processal (amb l'excepció prevista a l'art. 45.1 (b) del R. UE 1215/2012), però cal que es tracti de conseqüències manifestament contràries a l'ordre públic per tal que es pugui estimar aquest motiu d'oposició. En qualsevol cas, és necessari que el jutge de l'Estat requerit valori si una resolució dictada en un altre país de la UE implica un menyscabament manifest i desmesurat del dret de defensa del demandat, de forma que el motiu d'oposició de “contrarietat a l'ordre públic” només podria operar vàlidament en aquests casos⁶⁴.

jurídica essencial o d'un dret reconegut com a fonamental en l'estat requerit (ass. 145/86; C-78/95, C-7/98 o C-619/10).

⁶² Art. 45.1 (a) del R. UE 1215/2012, sobre la contrarietat amb l'ordre públic d'un Estat membre com a causa de denegació del RiE d'una resolució dictada a la UE.

⁶³ Estudi elaborat pel Parlament Europeu: vid. B. Hess i T. Pfeiffer, “Interprétation de l'exception d'ordre public telle que prévue par les instruments du droit international privé et du droit procédural de l'Union Européenne” (PE 453.189-2011).

⁶⁴ Sentències Gambazzi i Trade Agency. En l'assumpte Gambazzi el Tribunal d'apel·lació de Milà va considerar que una resolució dictada a Anglaterra no comportava una violació manifesta i desproporcionada del dret de defensa, per la qual cosa va refusar l'argument de la contrarietat a l'ordre públic. I la jurisprudència nacional ha indicat expressament la clàusula de contrarietat a l'ordre públic per a denegar l'eficàcia de sentències dictades lesionant els drets de defensa del demandat (per exemple, i com recull *The Heilderberg Report*, la Sentència *Pordéa* de la Cour de Cassation francesa o l'assumpte *Maronier/Larmer* de la English Court of Appeal). Recentment, i com ha indicat C. Cuniberti, la

- **Rebel·lia del demandat**: si la resolució ha sigut dictada en rebel·lia, la part afectada pot al·legar aquest motiu per oposar-se a l'execució⁶⁵ (perquè no es va entregar al demandat la cèdula d'emplaçament de forma tal i amb el temps suficient per tal que pogués defensar-se, a no ser que no hagués recorregut contra aquella resolució quan hagués pogut fer-ho). En aquest cas, si s'estimés aquets motiu d'oposició, es podria afirmar que el tribunal ha apreciat la vulneració dels drets de defensa del demandat⁶⁶. Ex.: es dicta sentència a Itàlia i es pretén executar-la a Espanya; si la part afectada considera que, mentre durava el procediment a Itàlia, no se li va entregar la cèdula d'emplaçament o se li va entregar amb temps insuficient per defensar-se, pot oposar-se a l'execució per haver estat en rebel·lia. Per tant, cal que el procés seguit a l'Estat d'origen s'hagi portat a terme de forma regular.
- **Incompatibilitat de sentències**: la part afectada pot oposar-s'hi quan la sentència que es pretén executar en l'Estat requerit és incompatible amb una altra dictada entre les mateixes parts en l'Estat membre on es vol executar. El fonament d'aquest motiu d'oposició és el consistent en evitar la contradicció entre una decisió estrangera i una decisió nacional de l'Estat requerit o entre dues decisions estrangeres el reconeixement de les quals es pretén portar a terme en el for. Ex.: es pretén reconèixer una resolució alemanya a Espanya, però resulta ser que hi ha una sentència espanyola entre les mateixes parts amb un pronunciament incompatible amb el de la sentència alemanya. En aquestes situacions, el R. UE 1215/2012 aporta dues solucions: a) la regla de

jurisprudència grega també ha invocat la clàusula de l'ordre públic per a denegar eficàcia a sentències angleses que imposaven costes excessives. Pàg. web: <http://conflictoflaws.net>.

⁶⁵ Art. 45.1 (b) del R. UE 1215/2012, sobre la rebel·lia del demandat quan es va dictar la resolució sense que pogués defensar-se (si no es va entregar al demandat la cèdula d'emplaçament o document equivalent de forma tal i amb temps suficient per tal que pogués defensar-se). Vid. STJUE as. C-172/91, C-78/95; C-39/02, sobre el fet que la resolució hagi sigut dictada en rebel·lia, això és, sense la presència personal processal del demandat o d'un representant (no s'admet la presència d'un tercer aliè al demandat o representant).

⁶⁶ La vulneració dels drets de defensa en el procediment seguit en l'Estat d'origen pot suposar una vulneració del nostre ordenament públic processal i, en aquest sentit,, podria ser inclosa en la clàusula general d'ordre públic. Vid. F. J. Garcimartín, *Derecho Internacional Privado*, op. cit., pàg. 269, ap. "Causas de denegación del reconocimiento".

la prioritat temporal⁶⁷, que s'aplica quan el conflicte entre resolucions es dóna entre dues o més resolucions estrangeres, de forma que preval la resolució que es va dictar en primer lloc, tenint sempre en compte que s'aplica tan si la incompatibilitat es produeix entre dues resolucions dictades en dos Estats de la UE o si es dóna entre una resolució dictada en un Estat membre i una dictada en un Estat tercer (sempre i quan aquesta última reuneixi les condicions que es requereixen per al seu reconeixement en l'Estat membre requerit); b) la regla de la primacia del for⁶⁸, aplicada en casos en què es planteja una contradicció entre una resolució dictada en un altre Estat membre i una pròpia del for; en aquests casos s'indica que preval la resolució del for sense tenir en compte el factor temporal, això és, amb independència de si és anterior o posterior (si el conflicte es dóna entre una sentència dictada en un Estat tercer i una sentència del for, la qüestió ha de ser resolta conforme a les normes del Dret nacional de cada Estat).

- **Incompetència del tribunal d'origen que va dictar la resolució:** És necessari en determinats casos realitzar un control de CJI del tribunal que va dictar la resolució. Si bé és cert que el R. UE 1215/2012 es basa en el principi d'absència de control de la CJI del tribunal de l'Estat membre que hagi dictat la resolució, cal indicar que s'estableixen dues excepcions importants: les competències exclusives i les competències especials en matèria de contractes de consum, treball i assegurança, casos en què el demandat és la part dèbil del contracte⁶⁹ perquè la llei considera que, per les seves característiques, han de ser objecte d'una especial protecció; en aquests casos, una resolució dictada en un altre Estat membre no pot ser reconeguda a Espanya si el jutge d'aquell país no va respectar les regles de CJI, això és, si era incompetent. D'aquesta manera, quan la part demandada sigui considerada com a part dèbil d'un contracte dels mencionats, podrà al·legar el

⁶⁷ Art. 45.1 (d) del R. UE 1215/2012, sobre la regla de prioritat temporal com a solució al problema de incompatibilitat entre resolucions judicials.

⁶⁸ Art. 45.1 (c) del R. UE 1215/2012, sobre la regla de la primacia del for com a solució al problema de la incompatibilitat entre resolucions judicials.

⁶⁹ F. J. Garcimartín, *Derecho Internacional Privado*, op. cit., pàg. 267, ap. "Causas de denegación del reconocimiento".

motiu d'oposició d'incompetència del tribunal d'origen per manca de CJI, així com també quan es consideri que el tribunal d'origen no va respectar una competència exclusiva (per exemple, en matèria d'arrendament de béns immobles, on la CJI es determina a favor de l'Estat on es trobi situat el bé).

Analitzats els motius d'oposició previstos en el R. UE 1215/2012 (els mateixos que l'antic reglament, amb l'única variació pel que fa a aquells en què la part que els pretén fer valer és part feble⁷⁰) i les solucions possibles per a facilitar la seva aplicació, cal determinar quines serien les tècniques aptes per a introduir la regulació processal que permeti fer-los valer: a) inclusió de disposicions en les normes processals internes nacionals (LEC 2000, a Espanya) que facilitin l'aplicació del R. UE 1215/2012, o b) creació d'una norma específica per a l'aplicació pràctica del nou reglament⁷¹, qüestions que ha de decidir el legislador espanyol (i els legisladors dels diversos Estat membres). D'aquesta manera s'introduiria la mesura escollida per l'Estat membre (procediment d'execució forçosa, procediment incidental, procediment específic per al·legar els motius d'oposició) en la norma processal interna corresponent (LEC espanyola, CPCFr, LDIPrIt, etc.). I això s'entén que és possible perquè ja s'ha produït en altres ocasions en base a d'altres temes, com per exemple el cas de la LEC de 2000, en la que s'estableixen una sèrie de disposicions finals, com per exemple la DF 22º, que facilita l'aplicació del R. CE 2201/2003⁷²; de

⁷⁰ El R. UE 1215/2012 preveu els mateixos motius d'oposició que l'antic R. CE 44/2001, però amb una variació: la manca de CJI del jutge d'origen en competències exclusives i en contractes de part feble, un dels motius de denegació de l'execució, en el R. CE 44/2001, cal dir que es preveu en casos de contractes de consum i assegurança (part feble), però no quan es tracti de contractes de treball, mentre que al R. UE 1215/2012 es preveu també la possibilitat de denegar l'execució d'una sentència estrangera al·legant la manca de CJI del tribunal d'origen en casos de contractes de treball (a més a més dels casos en què es tracti de contractes de consum i d'assegurança, això és, contractes de part feble). Vid. J. Maseda Rodríguez, "Motivos de denegación de la ejecución material de una resolución extranjera y motivos de denegación de su ejecutividad: alegación y procedimiento de exequátur", *Dereito* Vol.22, nº ext.:265-300 (Noviembre, 2013), pàg. 295.

⁷¹ Caldrà veure de quina manera les legislacions estatals regulen el procediment d'oposició a l'execució i a través de quins mecanismes introdueixen els procediments en els quals es puguin al·legar els motius d'oposició a l'execució. Sobre els problemes que planteja aquesta qüestió vid. R. Arenas García, "Del Reglamento Bruselas I...", op. cit., pp. 380- 381.

⁷² La Disposició Final 22º de la LEC de 2000 facilita l'aplicació del R. CE núm. 2201/2003 sobre "Mesures per a facilitar l'aplicació a Espanya del R. CE núm. 2201/2003 del Consell, de 27 de

la mateixa forma que s'afegeix una DF en la esmentada norma que té per objecte facilitar l'aplicació d'un reglament comunitari, semblaria raonable afegir-ne una altra que facilités l'aplicació del nou R. UE 1215/2012⁷³. Comparant el cas espanyol amb altres països de la UE, a Itàlia s'aplica la Llei núm. 218, de 31 de maig de 1995 (*"Riforma del sistema italiano di diritto internazionale privato"*), la qual deroga les disposicions en matèria de DIPrivat del *"Codice di Procedura Civile"*, i a França s'aplica el *"Code de Procedure Civile"*; de la mateixa manera que a Espanya es podria incloure una DF en la normativa processal interna, a Itàlia i a França es podria també afegir una DF o similar que facilités l'aplicació del nou R. UE 1215/2012. En qualsevol cas, cal estar a la espera de les eventuais actuacions que portin a terme els diversos Estats de la UE.

Per tant, com a síntesi, es deixa a discrecionalitat dels Estats de la UE: 1) el fet d'escollir el procediment a través del qual es poden fer valer els motius d'oposició al RiE d'una resolució dictada en un altre Estat membre (indicant els òrgans judicials que han de conèixer d'aquest procediment i dels eventuais recursos), i 2) els mecanismes a través dels quals s'introdueix el procediment en qüestió (modificació de lleis ja existents, com ara inclusió de disposicions finals a la LEC espanyola, o establiment de noves normes que tinguin per objecte l'aplicació del R. UE 1215/2012).

Respecte a l'aplicació del R. UE 1215/2012 i les seves indicacions, cal precisar el fet que conté disposicions on es senyalen aquelles informacions que els Estats membres han de proporcionar a la Comissió Europea⁷⁴. Ja s'ha dit que el nou reglament atribueix als Estats un marge de discrecionalitat prou ampli en el sentit d'adoptar aquelles mesures que considerin pertinents; doncs bé, és important veure quines són les actuacions que els Estats membres han de portar a terme i veure també què és el que Espanya ha fet (o no ha fet) i hauria de fer, fent especial atenció

Novembre de 2003, relatiu a la competència, el reconeixement i l'execució de resolucions judicials en matèria matrimonial i de responsabilitat parental"

⁷³ A través de la Llei 19/2006 de 5 de juny (BOE nº 134, de 6 de juny de 2006), es van incorporar dues noves disposicions finals a la LEC per a facilitar l'aplicació a Espanya del Reglament 805/2004 i del Reglament 2201/2003.

⁷⁴ Art. 75 del R. UE 1215/2012, sobre les informacions que els Estats membres han de comunicar a la Comissió Europea, amb un límit temporal: 10 de gener del 2014.

tant a les indicacions contingudes en el nou reglament com ara les recomanacions generals portades a terme per diferents juristes i crítics en general. Segons el R. UE 1215/2012 els Estats membres han de comunicar a la Comissió Europea⁷⁵: a) nom i dades de contacte dels òrgans jurisdiccionals davant els quals s'ha de presentar la sol·licitud de denegació de l'execució de la sentència, en base als arts. 36.2, 45.4 i 47.1; b) nom i dades de contacte dels òrgans jurisdiccionals davant els quals s'ha de presentar el recurs contra la decisió sobre la sol·licitud de denegació de l'execució, d'acord amb l'art. 49.2; c) nom i dades de contacte dels òrgan jurisdiccionals davant els quals s'ha de presentar l'eventual recurs ulterior contra la decisió sobre el recurs previ interposat, de conformitat amb l'art. 50; d) les llengües que s'accepten per a les traduccions dels formularis⁷⁶. Doncs bé, respecte a aquestes dades, els Estats membres ja han indicat quins són els òrgans jurisdiccionals competents per conèixer-ne:

- **Espanya:** 1) els jutjats de 1a instància són competents per a conèixer de la sol·licitud de denegació de l'execució, 2) les Audiències Provincials són competents per a conèixer del recurs contra la decisió adoptada pels jutjats de 1ª instància sobre la sol·licitud de denegació de l'execució, i 3) el Tribunal Suprem és competent per a conèixer del recurs per infracció processal i el recurs de cassació.
- **Itàlia:** 1) el "*Tribunali Ordinari*" per a conèixer de la sol·licitud de denegació de l'execució, 2) la "*Corte d'appello*" per a conèixer del recurs interposat contra la decisió del tribunal ordinari sobre la sol·licitud de denegació de l'execució, i 3) la "*Corte di Cassazione*" per a conèixer de l'ulterior recurs que s'interposi contra la decisió del tribunal d'apel·lació.
- **França:** 1) el "*Juge de l'exécution*" o el "*Tribunal d'Instance*", segons els casos, per a conèixer de la sol·licitud de denegació de l'execució, 2) el "*Tribunal de grande instance*" per a conèixer de la sol·licitud realitzada per

⁷⁵ Vid. Atlas judicial europeu en matèria civil; https://e-justice.europa.eu/content_brussels_i_regulation_recast-350-ew-es.do?clang=en, pàgina web sobre informació relacionada amb els sistemes jurídics de la UE i facilitació d'accés a la justícia en l'àmbit de la UE, consultat al març de 2015.

⁷⁶ Art. 57.2 del R. UE 1215/2012.

la part demandant en la que es sol·licita que es dicti la no concurrència de motius d'oposició a l'execució de la sentència, 3) la “*Cour d'appel*” per a conèixer del recurs contra la decisió sobre la sol·licitud de denegació, i 4) “*la Cour de Cassation*” per a conèixer del recurs ulterior que eventualment s'interposi.

- **Alemanya**: 1) el “*Landgericht*” (Tribunal regional) per a la sol·licitud de denegació, 2) el “*Oberlandesgericht*” (Tribunal d'apel·lació) per al recurs contra la decisió sobre la sol·licitud de denegació, i 3) el “*Bundesgerichtshof*” (Tribunal Federal de Justícia) per a conèixer de l'ulterior recurs que s'interposi.
- **Regne Unit**: pel que fa a Anglaterra i Gales, 1) la “*High Court of Justice*” per a la sol·licitud de denegació i també per a conèixer del recurs contra la decisió sobre la sol·licitud de denegació, 2) la “*Court of Appeal*” o la “*UK Supreme Court*”, segons els casos, per a conèixer de l'ulterior recurs. A Escòcia, 1) la “*Court of Session*” per a la sol·licitud de denegació i també per a conèixer del recurs contra la decisió sobre la sol·licitud, 2) la “*UK Supreme Court*” per a conèixer de l'ulterior recurs que s'interposi.

Cal dir que no s'apliquen les llengües acceptades per a les traduccions dels formularis en cap dels Estats mencionats. I pel que fa a les comunicacions que els Estats membres fan a la Comissió, aquestes són publicades per la mateixa a través del mitjà que correspongui⁷⁷.

⁷⁷ Segons l'art. 75 del R. UE 1215/2012, la Comissió Europea ha de publicar les informacions comunicades pels Estats membres a través dels mitjans corresponents, especialment a través de la “Red Judicial Europea”.

4. CONCLUSIONS:

A partir de les explicacions portades a terme i de les informacions aportades, és procedent establir una sèrie de conclusions que permetin obtenir un clar i breu enteniment del tema objecte del treball:

- Amb l'aplicació del R. UE 1215/2012 es suprimeix el procediment d'exequàtur, regulat pel R. CE 44/2001, en l'àmbit de la UE, la qual cosa implica atribuir als Estats membres una major facultat de decisió (discrecionalitat) al ser aquests els que han d'establir els procediments per oposar-se a l'execució d'una resolució.
- L'exequàtur és un procediment contemplat a nivell internacional que permet reconèixer i executar una resolució judicial dictada en un altre Estat. En l'àmbit de la UE s'elimina amb l'aplicació del R. UE 1215/2012, però això no implica que aquest procediment no es segueixi donant en els casos d'execució de sentències dictades en Estats tercers (a Espanya es seguirà exigint l'exequàtur per a reconèixer i/o executar una sentència dictada en un Estat no membre de la UE).
- Amb la supressió d'aquest procediment és dona: a) execució automàtica de resolucions (una sentència dictada en un Estat membre és directament executable en un altre país de la UE); b) "l'exequàtur invertit" (contemplant l'exequàtur, la persona que vol sol·licitar l'execució d'una sentència ha d'iniciar un procediment de declaració d'executivitat, però al ser aquest eliminat, és la part contra la qual s'insta l'execució la que ha d'iniciar un procediment de denegació de l'execució, al·legant els motius d'oposició); c) la protecció dels drets de defensa dels demandats per part dels Estats membres (són aquests els que han de garantir-los establint els mecanismes – procediment d'execució forçosa, procediment a títol incidental o procediment específic per a oposar-se a l'execució del tipus judici verbal - que permetin oposar-se l'execució d'una resolució dictada en un altre Estat membre, motius previstos en el R. CE 44/2001, R. UE 1215/2012 i la llei nacional).
- Cada Estat ha de proporcionar a la Comissió Europea les informacions que indica el R. UE 1215/2012.

- Estant a 15 de maig de 2015, data de finalització del present treball, l'Estat espanyol encara no ha adoptat cap mesura legislativa concreta per a facilitar l'aplicació del R. UE 1215/2012, per la qual cosa caldrà estar atent a allò que es pugui adoptar en un futur proper.

BIBLIOGRAFIA:

- A. Dickinson, “The revision of the Brussels I Regulation. Surveying The Proposed Brussels I bis Regulation-Solid Foundations but Renovation Needed”, *Yearbook of Private International Law*, 2010.
- A.L. Calvo Caravaca i J. Carrascosa González, *Derecho Internacional Privado*, vol. I, 12ª edición, Comares, Granada, 2011.
- B. Hess i T. Pfeiffer, “Interprétation de l’exception d’ordre public telle que prévue par les instruments du droit international privé et du droit procédural de l’Union Européenne” (PE 453.189-2011).
- C. Oro Martínez, “Control del orden público y supresión del exequátur en el espacio de libertad, seguridad y justicia: perspectivas de futuro”, *Anuario español de Derecho internacional privado*, t. IX, 2009.
- E. Torralba Mendiola, “La difamación en la era de las comunicaciones: ¿Nuevas? perspectivas de Derecho Internacional Privado Europeo”, *InDret*, Pàg. web: www.indret.com.
- F. Garau Sobrino, “La declaración de ejecutividad automática. ¿Hacia una nueva teoría general del exequátur?”, *Anuario español de Derecho internacional privado*, T. IV, 2004.
- F. J. Garcimartín, *Derecho Internacional Privado*, ed. Civitas, Thomson Reuters, 2ª edición.
- H. Schack, “La (indebida) abolición de los procedimientos de exequátur en la Unión Europea”, *Anuario español de Derecho internacional privado*, t. IX, 2009.
- J. Maseda Rodríguez, “Motivos de denegación de la ejecución material de una resolución extranjera y motivos de denegación de su ejecutividad: alegación y procedimiento de exequátur”, *Dereito* Vol.22, nº ext.:265-300 (Noviembre, 2013), pàg. 295.
- J. Timmer, “Abolition of exequatur under the Brussels I Regulation: Conceived and Premature?”, *Journal of Private International Law*, 2013.
- L. Carballo Piñeiro, “Unión Europea: comienza a aplicarse el Reglamento Bruselas I bis”, *Cartas blogatorias*, DIPrivado Universidad de Santiago de Compostela. Pàgina web: <https://cartasblogatorias.com/2015/01/10/union-europea-comienza-aplicarse-el-reglamento-bruselas-bis/>.

- M. Á. Rodríguez Vázquez, “Una nueva fórmula para la supresión del exequátur en la reforma del Reglamento Bruselas I”, *Cuadernos de Derecho Transnacional*, març 2014, Vol. 6, Nº 1.
- M^a. I. González Cano, “Reconocimiento y ejecución de resoluciones judiciales”, *InDret*, Facultad de Derecho de la Universidad de Sevilla.
- M. López de Tejada, “The abolition of exequatur”, *News and views in the International Private Law*, 14 de enero del 2012, pàgina web: <http://conflictoflaws.net/2012/lopez-de-tejada-on-the-abolition-of-exequatur/>.
- Mª López de Tejada Ruiz, “La supresión del exequátur en el espacio judicial europeo”, *La Ley/Unión Europea*, nº 7766, 30 de desembre de 2011.
- M. Ripoll, “Supresión del exequátur en el marco de la Unión Europea”, *Monlexhispajuris*. Pàgina web: <http://www.monlexabogados.es/supresion-del-exequatur-en-el-marco-de-union-europea/>.
- O. Rusca, “Taxes judicials i segona oportunitat: un primer pas”, *Món Jurídic*, ed. març 2015, núm. 295.
- P. A. de Miguel Asensio, “Espacio europeo de justicia: evolución y perspectivas en el sector del reconocimiento y ejecución de decisiones”, *Anuario español de Derecho internacional privado*, T.VI, 2006.
- R. Alonso Galván, “Sobre la eliminación del “exequátur” y otras novedades procesales en el ámbito de la Unión Europea”, Servicio de información legislativa y documental, *Transcom Legal Services*. Vid. pàgina web consultada en abril de 2015: <http://www.transcomlegal.com/sobre-la-eliminacion-del-exequatur-y-otras-novedades-procesales-en-el-ambito-de-la-union-europea/>.
- R. Arenas García, “Del Reglamento Bruselas I al Reglamento Bruselas I bis”, *Revista Española de Derecho Internacional*, núm. 2 de 2013.
- R. Arenas García, “La propuesta de revisión del Reglamento 44/2001: algunos pasos en la dirección correcta”, *Àrea de Dret Internacional Privat*, blog UAB, <http://blogs.uab.cat/adipr>.
- R. Arenas García, “Abolition of Exequatur: Problems and Solutions. Mutual recognition, mutual trust and recognition of foreign documents: too many words in the sea”, *Yearbook of Private International Law*, 2010.

